

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Üdv Nyitravármegyének!

Hatalmas és félelmetes égi háborúnak a vihara vonult át folyó hó 26-án Nyitravármegye őszi közgyűlésén. Zúgó fergeteg szórta sujtó villámaint a vármegyei székház nagytermének ősdi falai között.

De a vihar nem pusztított, hanem tisztított; a fergeteg söpört ugyan, de csak az ut porát és az utca szemetét söpörte el, villámaival csak Fehérváry szolgálóhadának vakmerő portyázóit és kislelkű bérenceit sujtotta agyon.

A mit még néhány héttel ezelőtt a legnagyobb optimisták sem mertek reményleni, ma beteljesedett. Nyitravármegye törvényhatósági bizottsága 126 szavazattal 67 ellen, tehát tekintélyes többséggel elvetette az állandó választmány semmit mondó javaslatát és megszüavazta a nemzeti ellenállás minden szempontját felölelő ellenzéki indítványt. Alást foglalt a vármegye a koalíció álláspontja mellett és ebrudon dobta ki a Fehérváry kormány nyitrai kirendeltségét és ennek minden pereputyját.

A viharzó lelkesedésnek mozzanatai nélkül nem folyhatott le ez a nagy esemény, mely fordulópontot jelent Nyitravármegye történetében, visszatérést azokhoz a dicső hagyományokhoz, melyeknek

minden emléknél hevesebben dobban meg a honfiai szív.

De bármily magasan csaptak is fel az áradó hazafiai érzések hullámai, a gyűlés méltóságos komolysággal, a nagy ügyszó mért és mind végig megőrzött higgadtsággal folyt le. Ha volt leküzdhetetlen zaj, melyben a szabadelvűpárt egyes szónokait nem lehetett hallani, annak ok maguk voltak az okai, de főképp oka volt a főispánnak többször kifejezésre jutott és különféle képen nyilvánult részrehajlása. Villamossággal telített levegőben nem szabad szikrákat pattogatni. A megyei székház nagytermében feszengett a villamos áram ereje, a szabadelvűpárt szónokai pedig és első sorban maga a főispán megdölgondolatlan nyilatkozataikkal, indokolatlan figyelmeztetésekkel abból a hamvadó tűzből, mely még ott pislog üres keblökben, szikrákat röpitettek a telített levegőbe, s így csak természetes, hogy a fejükre zúdították egy-egy hatalmas robbanásnak mindent elnémító zaját.

Az emlékezetes, kortörténeti nevezetességgel bíró közgyűlés lefolyását a következőkben adjuk.

A közgyűlés megnyitása.

A ki a közgyűlési termen úgy tíz óra előtt néhány perccel, végig tekintett, annak két dolog tűnhetett fel. Az egyik az volt, hogy a bizottsági

tagok nagy számban jöttek ugyan össze, de még sem annyian, ahányan például az általános tisztújításkor, vagy a főispáni installáción jelen szoktak lenni. Nyilvánvaló volt első tekintetre, hogy sokan szándékosan abszéntáltak magukat azok közül, akiknek ősi mamelukságára mérget lehet venni. Ez már jó jel volt. Az ellenzék azonban eddig soha nem látott számban jelent meg. Ez meg jobb jel volt.

A másik dolog, mely figyelmet keltett, az volt, hogy a közgyűlés tagjainak túlnyomó nagy száma a baloldalra húzódott. A jobb oldalra csak a prononszírozott labancok mentek át, a mieink közül csak azok, akiknek a baloldalon már nem jutott hely. A főispán személyes gárdája a terem felső részében, a főispáni szék közelében húzódott meg. A baloldal, melynek szárnya egész a karzat alatti térig nyúlt ki, s ezt a teret is tömött sorokban átfogta, zajongott, a jobb oldal és a presidium körüli tér esendes volt.

A zaj a közgyűléseken jó ómen, a csend a félelem jele. A zajos és esendes pártok erőpróbjára nem sokáig kellett várni. Kevéssel a megnyitás előtt belépett a terembe *Markhot Gyula* alispán. Nem kellett több hozzá, csak éppen hogy megpillantsák, rögvést elemi erővel tört ki a taps és az eljen-zaj. Percekig tombolt a fellekesült többség, melynek riadó eljénait a csüggeteg szabadelvűpárt tehetetlen haraggal hallgatta.

Kis vártatva újra megnyílt a terem ajtaja és bejött puritán magyar díszben *Thuróczy Vilmos* főispán. Most már a liberálisokon volt a tüntetés sora. Neki is gyürköztek, nem gunyból írjuk, de valóban komikus volt nézni, mily szélesre tátotta ki nemelyik a száját, de bizony csak gyenge volt a hang és a tenyerek tapsai is egy

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Dr. Prohászka Ottokár.

Tegnap, okt. 28-án ment végbe Nyitraváros jeles születésnapjának, dr. Prohászka Ottokár budapesti egyetemi tanárnak kánoni processusa a bécsi nunciaturán.

Ezen egyszerű szavak minden valószínűség szerint egy nagy fordulatot jelentenek a magyar katolikus egyház történetében, mert a magyar episcopatusba oly elementaris erőt sikerült bevinni, mely kétségtelenül felvillanyozza az illusztris testületet.

Nemelyik ember nem kerülheti el sorsát! Persib herceg az Ezeregy éjszakában nagynénjének minden ármánykodása dacára is visszakerül apjának, a Szultán udvarába, mert a hercegi rang neki volt szánva születésénél fogva: Prohászka doktor is vagy tizenöt év óta elkövetett mindent, miáltal az ugynevezett döntő körök előtt népszerűtlen lehetett volna, és mégis az isteni Gondviselés oda juttatta, ahova igen ritkán kerülnek azok, akik ezen az uton járnak. A gyöngykagyló hiába keresi fel az óceán mélységeit, az emberek felhozzák, kiemelik onnan is.

Dr. Prohászkanál alig van ismertebb egyén

a magyarországi katolikusok között. Nemcsak széleskörű tudománya, ragyogó nevének fénye behatol az ország legféltettebb zugába, de egyénileg is ismerik majdnem mindenütt.

Valóságos vándorapostola ő a keresztény világnézet terjesztésének. Kevés egyházmegye van Magyarországon, ahol nem hallgatták volna lelkesedéstől izzó szavait, vagy nem érezték volna buzgó működésének kisugárzó melegét.

Kath. Nagygyűléseink el sem képzelhetők dr. Prohászka beszéde nélkül. Az ő fellépése valóságos esemege a nagygyűlés tárgysorozatában. Előadása száraz tárgyba is életet tud önteni, finom változatokban gazdag hangja, az előző beszédek által kifárasztott hallgatóságot felrezzenti, felvillanyozza. Valami óvatos gazdalkodó intézkedést látok abban, ha a nagygyűlések során dr. Prohászkat utoljára hagyják — dessertnek. Ő mindig érvényesül, bármennyien beszéltek is előtte; míg szánandó helyzete van annak, aki néha utána kerül; s rossz vásárt csinál az, aki ott akar még eladni valamit, a hol előtte már dr. Prohászka sáfárkodott.

Dr. Prohászka Ottokár városunk szülötte. Atyja, Prohászka Domonkos, előbb közöshadseregbeli vadásztiszt a mult század ötvenes éveiben Pozsonyból Nyitrára került s itt vette nőül 1857.

év febr. havában Filberger Annát, egy jómódu régi kereskedő család leányát, s Nyitrán mint pénzügyi biztos lón alkalmazva a Bachkorszakban. Dr. Prohászka Ottokár testvérei közt legidősebb szül. 1858. október 10-én és ugyanazon hó 13-án keresztelte meg Nécsey Endre akkori alsóvárosi segédlelkész.

Az új fehérvári püspök a vármegye utcában, a Lőger-fele házban pillantotta meg a napvilágot (a melynek földszintjén most *Weigl Antal* szabóüzlete van elhelyezve). Azért jegyzem fel, mert még legközelebbi rokonai is tévedésben voltak születésének helye felől, s mert hiszem, hogy mi ezt a házat egykor emléktáblával fogjuk megjelölni. Megjegyzendő, hogy én egyáltalában nem szenvedek Prohászka-lázban, és t. barátom az ő kinevezetésével egyénileg most egy cseppet sem áll magasabban előttem, mint állott 10—15 évvel ezelőtt. Én már akkor is olyan magasra taksáltam, mint most a királyi kézirat: már akkor, sőt éppen akkor, midőn azzal döbbsentett meg évek előtt, hogy „kifelé áll a szekerem rúdja az esztergomi szeminariumból“.

Egyébként már neveltetése is mintha mutatná, hogy a köztevékenység vándorapostolává fog fejlődni. Atyjának szolgálati ügyben történt egymásután többfelé való áthelyezése folytán kü-

megfogyatkozott tábor erőlködésére vallottak. Ez volt a jó omenek omene, ekkor már nem lehetett kétséges, hogy az ellenzéknek impozáns, nagy többsége van.

Thuróczy Vilmos főispán mindenekelőtt a közgyűlés kegyeletének adóját róttá le bold. József főherceg elhunytá felett, megemlékezvén a dicső emlékü főherceg érdemeiről, s a nemzet iránt mindenkor tanustott szeretetéről. Majd indítványozta, hogy a vármegye közönségének fájdalma jegyzőkönyvileg örökíttessék meg, amihez a közgyűlés a részvet mely érzésével hozzájárult. Ezután Matyas főherceget parentálta el.

A nemrég elhunyt gróf Esterházy Jánosról való kegyeletes megemlékezés is fájdalmas részvetet keltett és mindenki az elköltözött lelkes hazafi emlékehez méltónak találta a főispán indítványát, mely szerint a gyászoló özvegyhez részvétirat intéztetik, a közgyűlés fájdalma pedig a jegyzőkönyvben is megörökíttetik.

Azt a néma csendet, melyben a közgyűlés ezeket a kegyeletes megemlékezéseket hallgatta, a főispán egy kis jóindulatú intelemnek a hangoztatására is felhasználni törekedett. Figyelmeztette a közgyűlést, hogy a szenvedélyeket ne szörlaltassák meg a vita folyamán, mert most nem partok, hanem hazafiak fognak felvonulni egymás ellen.

Aligha fontolta meg a főispán úr, amit mondott, mert nagyon szomorú volna, ha nemzeti ügyben hazafiak vonulnának fel hazafiak ellen. Mindössze csak az történt, hogy egy rossz nyavalyában vergődő párt vonult fel, hazafiak ellen.

Ezzel a főispán megnyitotta a közgyűlést, de még mielőtt a napirendre lehetett volna áttérni, szót kért Kochanovszky Pál, hogy a főispánt valóságos belső titkos tanácsossá való kinevezése alkalmából üdvözlje. A nyugodt temperamentommal bíró öreg úr sokkal hosszadalmasabban beszélt, amint ahogyan az ilyen alkalmakkor szokásban van és a hallgatóságnak nagy fejtörést okozott azzal a kijelentésével, hogy a *hódolat babérjai* mellé a főispán lábai elé teszi az öröm virágait.

Mihogy abszolúte megfeythetetlen volt, hogy a hódolat kit koszorúz babérral, a hódolatok-e, vagy a hódolatot, a közgyűlés örült, hogy ezen az incidensen szerencsésen átesve, végre áttérhetett a napirendre. Ez egy névszerinti szavazással kezdődött, 15.400 kor. katonabeszállásos pótadó felett, melyet a közgyűlés egyhangúlag megszavazott.

A nemzeti ellenállás ügye.

A képviselőháznak június 21-iki határozata, számos törvényhatóságnak átírata nyújtotta az

lönféle helyeken végezte iskoláit, így az elemieket Rózsahelyen kezdte (1864), a gimnáziumot Lonscon az akkori kálomista gimnáziumban. 1869-ben folytatta Nyitrán, hol egész 1871-ig maradt. Innen V. és VI. osztályba Kalocsára került a jezsuitákhoz, kiknek nevelése határozott irányt adott a netán tétovázó ifjú nagytehetségű növendéknek: 1873-ban felvétetvén az esztergomi papnövendékek közé; a VII. és VIII. osztályt az esztergomi szemináriumban végezte és 1875-ben kitüntetéssel letett érettségi után Rómába küldött bölcsészeti és hittudományi szakok hallgatására.

Az örök város az ő mérhetetlen tudománykészséivel, gazdag történeti emlékeivel, tudós tanáraival döntő befolyást gyakorolt a tudvágyó magyar ifjura. Csak tágra kellett merészténie szeméit, Róma így is sokra tanít: csak hallgatnia kellett a világ minden részéből egybesereglett kollegái társalgását, már ezáltal is többet tanult, mintha más esztendőket tölt el néma könyvek mellett, melyekhez nem lehet kérdéseket intézni.

Dr. Prohászka fogékony lelkeben a gazdag benyomásoktól telítve csodálatos produktív erő nyilvánul és pedig akár az irodalom, akár a szónoklat terén, amiben szónoki hangján kívül még kiterjedt nyelvismerete is kitűnően segítségére

alkalmat a nemzeti ellenállás felett folytatott nagy vitához, melyhez az előszót dr. Kostyál Miklós írta, az állandó választmány részéről előterjesztett javaslatban. A furfanggal kieszelt és megfogalmazott javaslat ugyancsak bő anyagot szolgáltatott a vitához.

A javaslatban az állandó választmány sajnálkozik a parlament elnapolásának *következményei* felett, az elnapolás törvénytelen jellegét azonban hallgatással mellőzi, meglegyinti az *első* Fehérvári kormányt, melyet alkotmány ellenesnek ismer el, de a második kiadása darabontok vállalkozásának törvénytelenségét egy szóval sem érinti, annál kevésbé kárhözhatja. Megdöbben a „burgbéli“ fogadtatás felett, de nem tör pácát felelte, „mozzanatoknak“ mondja a tábornagy kormányt eddig elkövetett törvénytelenségeit: hódoló tisztelettel veszi tudomásul a *jelenlegi kormányhoz* intézett királyi kéziratnak az alkotmányos kibontakozásra vonatkozó passzusát és felajánlja a közreműködését, a hazafias célhoz.

A közgyűlés a meletlantkodás érzésével fogadta a javaslatot, melynek egyes pontjainál erőteljes zúgás hangzott fel. Sír csend lett azonban, midőn szólásra emelkedett dr. Ozoray József, érsekújvári ügyvéd, az egyesült ellenzék vezérszónoka.

Dr. Ozoray gyakorlott ügyes szónok, a ki megfontolva beszél, de hévvel, mely hév ez alkalommal a magas páthosz lángjaivá fokozódott. Gonddal összeállított beszédének minden része a szó szoros értelmében lebilincselte a közgyűlés figyelmét és — talán mondanunk sem kell — a legzajosabb helyesléseket váltotta ki a beszéd alatt egyre tüzezebb hangulatba átesapó kedélyekből. Markáns vonásokkal ecsetelte azt a rabló munkát, melylyel a 67-iki kiegyezést nemzeti tartalmából kifosztották azok, akik ennek a kiegyezésnek csak a személyes előnyeit élvezték, de a nemzetre kiható vonatkozásait az életbe átvinni nem akarták. Olyan ma Deák műve, mint egy pusztuló hajlek, felig ház, félig rom.

A most folyó nagy harcban Nyitramegye sokáig hallgatott, most azonban válaszolnia kell az alkotmány ellen intézett támadásokra. Az a kérdés, mit válaszoljunk, azt-e, amit az állandó választmány javasol, legyünk-e *uszályhordozói* a bécsi köröknek, vagy alkotmányunkat férfias önértéssel védő hazafiak?

Thuróczy Vilmos főispánt, aki természetesen nem tartja magát uszályhordozónak, úgy látszik köze-ebbi vonatkozás szerint érintette az uszályhordozás vádját, mert kikelt a különben teljesen parlamentáris kifejezés ellen, de az okvetetlenkedése csak arra volt jó, hogy a többség viharo-

van. A német nyelvet úgy kezeli, hogy a németországi kath. gyűléseken csak olyan sikert aratott, mint akár hazánkban. Római hét évi tartózkodása alatt elsajátította kitűnően nemcsak az olasz nyelvet, melyen úgy szónokol, mint magyarul, folyékonyan beszéli a francia nyelvet és a szükséghez képest angolul is ért, bírja a tót nyelvet, tanította a görögöt és latint.

Dr. Prohászka egy tárcában kimeríteni nem lehet, épp úgy, mint a Sz. Péter templomát, vagy a kölni dómot, hol az embernek figyelmét a ropant arányok, a gazdag mozaikok, sugar, merész ívezetek, szemképrázató rozetták és ablakfestmények lebilincselik, s ez is meg az is egymásra torlódik a leíró emlékezetében.

Köteteket tudnék róla írni, pedig csak felületesen ismerem, mint egy meteort, midőn hébe-korba erre veszi pályáját a mi periferiánkon keresztül.

Néhány évvel ezelőtt mintegy 14 napig tartó gyalog körútra indultam vele felső Trencsénmegyébe. A lelkesek, kikhez betértünk, dr. Prohászka miatt mindenütt kitüntető szívességgel fogadtak, mit ő lelkes felköszöntőkkel hálaít meg. Hallottam belőlök különböző helyeken vagy 12-öt. Tárgyuk nagyon egyszerű volt, templom, lelkész, iskola, nép, melylyel itt ott érintkeztünk. Tehat

san tüntessen Ozoray mellett, amiből a főispán úr sokat érthetett meg.

A szónok ezután erős vonásokkal jellemezte az állandó választmány javaslatát. Nincs abban, úgymond, igazság, nincs őszinteség, nincs egy rezgése sem annak a hazafiai fájdalomnak, mely már közel egy éve minden jó hazafi kebelét mardossa. Azután az alább olvasható indítványt benyújtva, zúgó tapsok között fejezte be hatalmas beszédét.

A főispán megpróbálta gyengíteni Ozoray beszédének a hatását, kijelentvén, hogy nem olyan rémségesen rossz az állandó választmány javaslata, mert hiszen nem tartalmaz *bizalmat* a kormány iránt! No még csak az kellene, felelte hangos derűtség között az ellenzék, s ilyen jól előkészített hangulatban szólalt fel a vitának egyetlen szabadelvű szónoka *Szűlyovszky Gusztáv*. Alig mondott néhány szót, a kacagás falbontó harsogással tört ki, midőn a szónok a kormányt azzal ajánlotta, hogy *parlamentívé készül* lenni! Folytonos nagy zaj között beszélt ezután, Tisza István beszédeiből vett frázisokkal, de mikor demagógiát és forradalmat kezdett emlegetni, úgy ellene fordult a többség tiltakozó szava, hogy szívbajt kapott és kénytelen volt rövidesen befejezni beszédét. Ilyen szánandó egészségi állapotban nagy könnyelműség volt a szónok részéről igen-nel szavazni a vita végén, mert ez a szavazás a szívvelhűdésnek még fenyegetőbb veszedelmét rejtette magában, mint az akadozva elmondott, labanc szellemű beszéd.

Az ellenzék kitartó nyugalmát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a fülledt levegőben is a legnagyobb figyelemmel hallgatott egy, minden páthoszt kerülő boncoló beszédet, a *Mezey Gyuláért*, a ki apróra szedve a választmányi javaslatot, kimutatta azt a mélyre ható különbséget, mely ezen javaslat és az ellenzéki indítvány között létezik. A szónok az egyéniségét jellemző higgadtsággal, a hideg ész kerlelhetetlen kritikájával domborította ki a kirívó ellenmondást, mely a Fehérvárhoz intézett királyi kézirat tartalma és a Fehérvári kormány kinevezése között első tekintetre szembe tűnik.

Elvezet volt hallgatni Mezey szép, folyékony beszédének azon fejtegetéseit is, melyekkel az adózók részéről önként teljesített fizetések elfogadásának törvényellenes voltát bizonyította. Erre vonatkozólag külön indítványt is nyújtott be, melytől még jobban megszeppentek a bukásokat már tisztán látó liberálisok, de az ellenzék ez az indítvány még jobban felvillanyozta, s az indítványozó kitűnő szónok iránt zajos óvációkra lelkesítette.

egy és ugyanaz a közös vonás mindenütt. A hazi gazdát és vendégeit bámulatba ejtette az illusztris látogató, közvetlen közelükből kiragadott képek és hasonlatokban gazdag felszólalása, de legnagyobb bámulatba ejtett engem, aki mind a tizenkettőt hallottam. Nem volt abban egy gondolat ismételve, pedig a tér, melyen mozgott, nagyon szűk, a megfigyelési idő oly rövid, hogy csak dr. Prohászka képekben pazar fantáziája, széleskörű ismerete tudott egy és ugyanazon tárgyról mindig újat mondani. Szinte büszke voltam, hogy az utitárs nemcsak a házigazdámnak, hanem mert nem ismételt nekem is szónokol.

S mellesleg mondvá büszke voltam derek Kiszucavölgyi népünkre, mert a jelenlegi fehérvári püspök egy-két községtől eltekintve, mindenütt olyan templomot látott, hogy öröm volt azokba belépni. A nép földhözragadt szegény, de minél igénytelenebb volt a saját lakása, annál díszesebb, csinosabb az Isten háza.

A fehérvári püspöki kert arnyas hársfái alatt az új főpásztor bizonyára megilletődve fog gondolni nem egyszer a felvidéki tót nép megindító módon nyilatkozó áldozatkészségére.

Prohászka alapos, sőt kétségkívül Magyarorszag legelső hittudósa, akinek fényes szónoki adományán kívül a profán ismereteknek egy egész

A vita már sokáig tartott, a fáradságot mindenki érezte, és talán a beszédet is mindenki unta volna, ha Mezey Gyula után más valaki szólalt volna fel és nem *Mérey Lajos*, az ellenzéki agitációnak ez alkalommal is lelke és a nemzeti ügynek fáradhatatlan bajnoka.

Ha már ki van merítve a vita tárgya, de hátra van még a vita anyagának összegezése, a végső konklúziók levezetése, ha az ellenség már meg van verve, de még akadályozza az előre nyomulást, akkor Méreynek kell felszólalnia, hogy egy feltartozhatatlan rohammal szabadá tegye a csatateret. Ilyen sikeres erős rohamot intézett az illesztriss szónok ma is nem ugyan a szabadelvű párt egyetlen szónoka ellen, mert az inkább szánalmat érdemelt, mint támadást, hanem a szabadelvű pártnak 30 éves politikája ellen. Ez a politika soha sem volt őszinte, de nem volt egyformán őszinte a 67-iki kiegyezést csináló felek szándéka sem. A kiegyezés előnyeit Ausztria használta ki, hátrányait pedig egyedül Magyarország szenvedte meg.

Történeti példákkal, gyönyörű hasonlatokkal mutatott rá Mérey a nemzet jelenlegi küzdelmének igazi jellegére. A világosság, a tiszta jog önzetlen bajnokai harcolnak a sötétség haszonleső lovagjai ellen, ezeknek vakmerősége nagy, de a történelem arra tanít, hogy a világosság hazánkban is még mindig győzött a sötétség felett, a nemzet boldogságára és a korona dicsőségére.

A nagyhatású beszédet, mely alatt az ellenség lelkesedése a forrponot érte el, szünni nem akaró táps és éljenzés követte, melynek lecsillapodása után a nap legfontosabb eseménye következett, *Markhot Gyula* alispán felszólalása. Minden szem feléje fordult és midőn elült annak a frenetikus tüntetésnek a zaja, melylyel az ellenzék a küzdő porondon megjelent erős akaratú férfiút fogadta, mindenki érezte, hogy megismétlődik a székház nagytermében egyike azoknak a történeti jeleneteknek, melyeknek krónikájában a vármegye tisztviselőinek alkotmányos harczi arany betűkkel vannak feljegyezve.

A nap sikerében oroszán része van az alispán állásfoglalásának, s ehez a sikerhez, a közgyűlésen elmondott beszédében, melyet sajnos még csak jóra való kivonatban sem közölhetünk, tér szűke miatt, szónoki babért is fűzött. Van-e joga a nemzetnek — kérdezte Markhot — igényt tartani arra, hogy nemzeti jogai a hadsereg kebe-

raktára áll rendelkezésre, s épp ezek miatt is kedvelt szónoka hallgatóinak.

De viszont néha éppen annyi ismeretet kíván a hallgatónak, mint a mennyivel ő maga rendelkezik, midőn a loginak száz közbeeső láncszemén hirtelen átugorva, egyszerre a százegyedik terem, s e merész lépésével nemcsak meglepi, de nem egyszer megdöbbeníti a hallgatót, vagy olvasót, ami miatt őt többen félreértették.

Mint az esztergomi papnevelde spiritualisa elhatározó befolyást gyakorolt a nagy egyházmegye egész ifjabb klerusára. Volt tanítványai valósággal rajonganak érte, s mikor a mult évben átették a budapesti egyetemre tanárnak, sokan aggódva néztek jövő pályájára elé, mérlegelve vajjon tehet-e ő annyit az egyház ügyéért a budapesti egyetemen, mint amennyit tehetett az esztergomi spiritualisa.

Dr. Prohászka azonkívül személyes igényeiben a lehető legszerűbb. A sáskákkal táplálkozó napkeleti remetek mindig talányosak voltak előttem. Igénytelenségében talán legjobban közelíti meg őket az új fehérvári püspök. Sáskát ugyan nem, de pusztán aludt tejet vacsorált ott, ahol dusan terített asztal várta.

Azonkívül szereti a humort, bizalmasabb körben termeli is, meg fogyasztja is egyaránt, de egyiket sem nagyban. Nagy szelleme játszik ilyenkor, pihen akkor, mikor meghitt körben humorizál. S ezeket a szellemes ötleteket nem mesterszerűen gyártja, hanem melléktermék gyá-

leben is fejlődjenek, állami önállósága a közös intézményekben a paritás elve alapján kidomborítottak? Lehet-e gondolni, hogy a nemzet az ő elévülhetetlen jogairól lemondott volna? Azt kiáltják felénk a másik táborból, hogy a mit a nemzet ma követel, azt nem adják meg soha! A nemzet vissza kiáltja: Éu meg jogaimról le nem mondok soha!

Valósággal leirhatatlan az az orkászérű éljenzés, mely az alispán szavai után végig zúgott a termen, s mikor Markhot kijelentette, hogy a jelen kormánytól nem reméll semmit, s azért a nemzeti ellenállás ügyéhez csatlakozik, percekig nem lehetett a teremben mást hallani, csak az éljenzésnek és a tapsnak egy hangföretegge őszszeolvadó zaját.

Markhot beszéde után képtelenség volt *dr. Gyürky Géza* részéről az ellenzéki indítvány ellen sikra szállani. Az ellenzék figyelmeztette a felszólaló tiszti ügyészt, hogy sofizmaival ne bősztse maga ellen a szavazást már türelmetlenül váró bizottsági tagokat, a kiknek nagy részét a hosszú állás teljesen kifárasztotta, de Gyürky nem hallgatott a jó szóra, a minék az volt a következő ménye, hogy viszont az ellenzék őt nem hallgatta meg, hanem viharos zajjal elnémította.

Hasonló sorban volt része Roszival Mihály gazdálkodónak a ki egy latin citátumot is mondott, de rosszul alkalmazott. Ajánlunk a figyelmébe egy másikat: Si tacuisses . . .

A szavazás.

Két óra felé mászott már az óramutató, midőn a főispán a vitát berekesztette és a szavazás alá bocsatandó kérdést feltette. A kérdés az volt, elfogadja-e a törvényhatósági bizottság az állandó választmány javaslatát? A kik elfogadják igennel, a kik el nem fogadják nemmel szavaznak. A szavazás eredménye ez:

Igennel szavaztak: Craus István, Dióssy Imre, Fodor József, Hollady Jenő, Kálmán Antal, Klobusiczky Géza, Kochanovszky Pál, Lakits István dr., Lénárt Sándor, Leszner Dániel, Mercáder Ede, Majthényi János, Neuwirth Nándor, Peresz-lényi Henrik, Pongrácz Kálmán, Pollák Izidor, Polakovics Ferenc, Sporzon Ernő, Salvendy Lipót, Szúlyovszky Gusztáv, Vagyon István, Vagyon Árpád, Vitoris Miklós, Árpási Imre, Adda Viktor, Bobok Géza, Blaskovich Gyula, Craus Vincze, Csillaghy György, Frideczky Timóth, Filberger Gyula, Gyürky Géza, Frideczky Béla, Gavora Samu, Hayniss Jusztin, Horvát Sándor, Hyross

nánt maguktól esapódnak le azok, mint a kátrány a gázvilágításnál.

Mert minden ötletes szellemessége mellett egész lényét áthatja bizonyos szigorú asztetikus szellem, mely kidomborítja erkölcsi fölényét tarsai felett s mely azonnal megszeretetti mindazokkal, akik megismerkednek vele.

Prohászka dr.-nak terjedelmes összeköttetései vannak a magyar kath. arisztokráciában s lehet, hogy a többi közt ez is befolyást gyakorolt jelen fényes pályájára, mert tény, hogy a ki a lánglelkű, példás és szeplőtelen életű pappal találkozik, az mind protegálni kívánja őt.

Magam is protektora voltam, midőn 1896-ban felleptettük Vág-Vecsén néppárti képviselőnek. S éppen a mai napon, okt. 28-án ez előtt 9 évvel bukott meg szerencsésen, midőn Markhot Gyula választási elnök, egykori iskolatársa, az akkori Bánffy-recipé szerint 863 szavazóját 630-ra olvasztotta le az ismeretes nyitramegyei módszer segítségével. No de ne tegyünk neki most e miatt szemrehányást, hiszen talán éppen e bukás tette lehetővé, hogy dr. Prohászka püspök lett.

Mondják, hogy dr. Prohászka sorsának intézésében nagy része van Majláth Gusztáv erdélyi püspöknek.

Mondják, hogy mióta a primás elhagyta székhelyét, a szék nem Budapestre, hanem — Gyulafehérvárra vándorolt. Ha igaz ez, kívánjuk, hogy Erdély püspöke sok ilyen tettet nevezzen magáénak, mint Prohászka dr. promóciója volt! x.

József, Justh Szilárd, Kostyal Miklós, Klapetek Ferencz, Kicska Emil, Libertinyi Gusztáv, Lulyák Antal, Magyar Miklós, Majthényi Géza, Modrányi Iván, Mittak Albert, Ötvös Odón, Pavlik Sándor, Rudnay Sándor, Rakovszky Vilmos, Roszival Mihály, Rudnyánszky György, Szúlyovszky Dezső, Skoluda Dezső, Stefánik István, ifj. Thuróczy Károly, Turchányi Odón, Tvarozsek György, Weisz József, Vajda Mihály, Csemniczky Géza, Romhányi János, Polinszky Emil, Bacskányi Károly, Gross Hugó, Holényi Ferencz.

Nemmel szavaztak: Aitics Horváth Dezső, Adamis Pál, Bielek Rezső, Bartossik Antal dr., Bangha István, Bezak György, Druga József, Engel Henrik, Fodor Kálmán dr., Frideczky Barna, Fűredy Lipót, Gorelovics István, Hayek Vincze, Jeszenszky Géza, Juhász Sándor, Jókai Géza, Kállai Ármán dr., Koronthály Lőrincz, Konczek Iván, Krachuny István, Kubicsek Ferencz, Lelkes Gyula, Mérey Lajos, Majthényi Rezső, Machovics Gyula dr., Markhot Aladár dr., Markovics Mihály, Markhot Gyula, Ozoray József dr., Petrikovics Aladár dr., Róth Sándor dr., Radó Gyula dr., Skublícs József, Singer Zsigmond, Salzberger Samu, Schvertsig Antal, Sándor Jenő, Schlesinger Lipót, Schlesinger József, Vincze Károly, Varga János, Vattenvill Lipót báró, Zerdahelyi Béla, Bernkopf Alfonz, Boross Sándor, Bresztjenszky Kálmán, Biringer János, Bosnyák Károly, Czobor Béla, Czocher Kálmán, Deák János, Etter Kálmán, Franczisezy Lajos dr., Filó Antal, Géber Gyula, Geörgh Lajos, Gyürky István, Hlavaty Ferencz, Hunyady László graf dr., Hoenigh Ferencz, Jánóky Gyula, Jeszenszky István, Janits Ferencz, Klobusiczky Károly dr., Kubinyi Endre, Karsay Lajos, Karsay Imre, Krachuny Lajos, Kiss Ferencz, Conrad István dr., Kutvaszer István, Komáromy Károly, Klacsánszky József, Kajlich Antal, Kacsinetz József, Kondor István, Kőmives István, Kelecsényi Béla, Lelkes Zsiga, Lukács István, Lellei János, Langhammer Vincze, Mihálik József, Mezey Gyula, Mihalovics Ede dr., Markó István, Mares Lajos, Miklóská Aladár, Markovics József, Mészáros József, Machovics János, Nozdroviczky Alajos, Nemlaha Géza dr. Nemcsék Ferencz, Ormay Iván, Pullmann János dr., Okun Bódog, Pulmann Andor, Puchovszky Balint dr., Perényi József, Riszner Károly, Ribarics Jakab, Syllaba Béla, Szittvay Lajos, Sztránszky Izidor dr., Szentiványi Zsigmond, Smeringa Géza, Szívós Gyula, Sándorffy Nándor, Tóth Károly dr., Tóth János dr., Tóth Vincze, Tully István, Wohland Ignác, Vanya József, Vavrovics Andor, Zeller Elemér, Dopcsányi István, Bokross János, Steiner Gyula, Kollányi Gyula, Lakits Attila, Rácz István, Drechsler Alajos, Deseő Dezső, Scheibner Rezső.

E szerint a közgyűlés az állandó választmány javaslatát 59 szótöbbséggel elvetette.

A szavazás alatt az ellenzék, egyes kiválóbb tagjai mellett lelkesen tüntetett. Így igen élénk rokonszenvvel üdvözölte a Nyitramegyei Ellenzék elnökét, *dr. Hunyady László grófot*, a ki a közgyűlés előtt tartott ellenzéki értekezleten elmondott hazafias szép szavaival még odaadóbbá tette a személyéhez való ragaszkodást és növelte azt a tiszteletet, melylyel elvtársai méltán környezik az édes atyjának nyomdokain haladó, családjának legszebb hagyományait követő fiatal fő urat.

A főispán a szavazás eredményének kihirdetése után, melyet a győztes ellenzék tomboló örömmel fogadott, nehézségeket támasztott a szavazási eredmény kihatása tekintetében. Mindenki a többség részén úgy fogta fel a dolgot, hogy a kik elvetettek az állandó választmány javaslatát, azok eo ipso elfogadták *dr. Ozoray* indítványát. Ámde a főispán, irtózza annak kimondásától, hogy a nyitrai vármegyeházon egy ellenzéki indítvány és hozzá még *ilyen* indítvány megszavaztatott, csürte-csavarta a dolgot és úgy vélekedett, hogy az ellenzéki indítvány elfogadásához külön szavazás szükséges.

Ebből azután hosszú vita keletkezett, mely azzal végződött, hogy az első szavazásnál megnyilatkozott többség úgy dr. Ozoraynak, mint Mezey Gyulának az indítványát felállással elfogadta. A főispán ezután délutánra halasztotta a gyűlés folytatását, a győzők ujongó serege pedig a Kosuth nótá hangjai mellett oszlott szét, melytől hatalmasan visszhangzott a vármegye háza, s e visszhang elhatott — a főispáni termekbe is.

A megszavazott ellenzéki indítványok összegezve így szólnak:

Indítvány a nemzeti ellenállás ügyében.

Azon jogelvek, amelyek a képviselőháznak f. évi június hó 21-én, szeptember hó 15-én és okt. hó 10-én hozott határozataiban kifejezésre jutottak, Nyitrármegye törvényhatósági bizottságánál rokonszenves, élénk visszhangra találtak. Ehhez képest kijelenti és elhatározza a törvényhatósági bizottság, hogy:

Sérelmesnek tartja az országgyűlésnek immár három ízben királyi kéziratral történt elnapolását, mert ez az eljárás a nemzeti képviselői alkotmányos jogkörét sérti és a nemzeti akarat törvényes érvényesülését lehetetlenné teszi.

Kijelenti továbbá, hogy a báró Fejérváry Géza vezetése alatt álló kormány első hivatalvállalását, minthogy az merev ellentétben állott a parlamenti felelősség elvével, alkotmány ellenesnek tartja, ennek a kormánynak ujonnan való kinevezését újabb alkotmány sérelemnek tekinti és ezen kormány ennélfogva Nyitrármegye törvényhatóságának támogatására nem számíthat.

A törvényhatóság az országgyűlésileg meg nem szavazott adók behajtásához és a meg nem ajánlott ujoncjutalék kiállításához szükséges hatósági közreműködést megtagadja és közegeinek, valamint városok és községek előljáróinak megtiltja, valamint azt is, hogy az országgyűlésileg meg nem ajánlott ujoncok kiállítását bármi tekintetben előmozdítsák, avagy az adók beszédését bármi módon elősegítsék; mert alkotmányunk sarkalatos tétele szerint országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszédeni és meg nem ajánlott ujoncot kiállítani nem szabad.

Megtagadja a törvényhatóság, egyszersmind tisztviselőinek és az összes hatósági közegeknek megtiltja a közreműködést, minden olyan kormányrendelet végrehajtásához, amely a véderő létszámának az 1888. XVIII. t.-c. alapján a póttartalékosok behívása által eszközözendő kiegészítését célozná, s egyben tiltakozik a három évet kiszolgált védkötelesek visszatartása ellen, mert a létszám-kiegészítés ezen módjainak a jelen helyzetben való alkalmazása, az országgyűlés ujonc megtagadási jogának kijátszására vezetne.

Törvényeink értelmében, névszerint az 1504. I., az 1635. 88.; 1681. 18. és 1886. XXI. t.-cikk megtiltja a közgyűlés a hatósági közegeknek, az adó címén önként teljesítendő fizetések elfogadását és az önként jelentkező katonakötelesek számára a belépési bizonyítványok kiadását, mert ez a törvény és a nemzeti akarat megkerülésére szolgál.

Elrendeli egyúttal a törvényhatósági bizottság, hogy ezen közgyűlési határozatnak az önként teljesítendő fizetésekre, valamint az önként jelentkező ujoncokra vonatkozó rendelkezései azonnal végrehajthatassanak.

Sajnálattal véve továbbá azon szomorú tény, hogy az országgyűlés felirata válasz nélkül hagyott és megdöbbenéssel értesülve a nemzet többségi képviselőinek ez év szeptember 23-iki fogadtatásáról, s az ott elhangzott királyi válaszból: a törvényhatósági bizottság helyesli azon eljárást, mit a szövetkezett pártok vezérei követtek, egy az alkotmány alapelveivel ellentétesen megszabott és közjogunkra nézve sérelmes programmal szemben. Erről őket egyúttal értesíti.

Az így megnyilatkozott királyi akarral szemben pedig a törvényhatósági bizottság azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a nemzet és a király érdeke mulhatatlanul és sürgősen megköveteli a parlamenti többség által képviselt nemzeti álláspont diadalra jutását, mert csakis ebben látja az egyetlen biztosítékát annak, hogy alkotmányunk sértetlen épségben őriztetik meg, és helyre áll a nemzet és király között a mindkettőre nézve nélkülözhetetlen egyetértés összhangja.

A jog és méltányosság szempontjából a törvényhatósági bizottság nemkülönben szükségesnek

tartja összes tisztviselőit biztosítani arról, hogy abban az esetben, ha a jelen közgyűlési határozat végrehajtásából kifolyólag anyagi érdekeikben bármiféle sérelmet szenvednének, nekik teljes elégtételt ad és kárpótlást nyújt s az e tekintetben fogantatandó intézkedéseket az egyidejűleg választandó ellenőrző és előkészítő bizottság feladatává teszi. Utasítja egyben az alispánt, hogy ha a kormány a vármegyei tisztviselők fizetésének folyósítását bármi okból megtagadná, a fizetéseket a vármegye tulajdonát képező alapokból folyósítsa, illetőleg előlegezze.

Végül kimondja a törvényhatósági bizottság, hogy a nemzeti ellenállással összefüggő ügyek érdekében még a jelen év folyamán, legkésőbb f. év december hó 28-án újabb közgyűlés tartassék, melynek tárgysorozatába az ellenőrző és előkészítő bizottság előterjesztései is felveendők.

Ezen állandó ellenőrző és előkészítő bizottságot, melynek üléseit az elnök a szükséghez képest fogja összehívni, a következőkben alakítja meg: Elnök: *Markhot Gyula, Nyitra*. Jegyző: *Steiner Gyula, Nyitra*.

A délutáni ülésben megválasztottak: A *közigazgatási bizottságba* tagokul 2 évre: Gróf Apponyi Gyula, Fodor József, dr. Fodor Kálmán, dr. gróf Hunyady László, Mérey Lajos; 1 évre: Ajtics Horváth Dezső. *Igazoló választmányba* tagokul: Mezey Gyula, Mihálik József, dr. Ozoray József, Riszner Károly, dr. Sztráuszky Izor. Ujabb győzelem! E választás nagyon lehangolta az elnököt főispánt, mert legkedvesebb emberei buktak ki. A közigazgatási bizottságból kibukott Crausz István, Csillaghy György és Vagyon István, az igazoló választmányból dr. Kürth Dávid, dr. Lakits István, Magyar Miklós, és Mercader Ede.

Egyházmegyei nyugdíj-gyűlés.

Ritka érdekességű gyűlés volt e hó 24-én a nyitrai nagy szeminárium ebédlőjében az egyházmegyei papság nyugdíjgyűlésében. A piros pozsgás kispapokat kiszorították rendes helyükről az úr szőlőjében foglalatoskodó, jobbára őszbecsavarodott munkások. Jobbára veresőves esperesek, dignitariuskok, kik közt csak elvétve akadt egy-egy a papság rendes jelvényét képező szerény fekete öv. Az asztalfőnél Vencell Ferenc c. püspök foglalt helyet, mint elnök, mellette a káptalan tagjai, főesperesek, lelkészek, tanárok, káplánok, összevissza minden rangkülönbség nélkül, egy egyházmegyei közgyűlés demokráciája szerint.

A gyűlés ugyan már harmadszor tartatik meg, mióta az intézmény fennáll, tehát már rendes kerékvágásban mozog, de azért nem nélkülözte a megkapó érdekességet.

Aggastyánok sorakoztak ifjúságtól duzzadó arcok mellé. Volt tanítványok és volt principálisaink egyenesen, s egyre-másra vettük észre az előbbieket gyarapodott számából, hogy — öregszünk!

A paptestvérek folyton kérdezték egymástól, mielőtt a gyűlés megnyílt volna: Ki ez? Ki az? Ki az az ősz hajú, ki az a sovány alak? Hej de megöregedtél, hogy utoljára láttalak! Mikor találkoztunk utoljára? Elmúlt annak bizony kerek 40 éve!

Ilyen kérdések röpködtek szerteszéjjel a zöld asztalnál, mielőtt a gyűlés megnyílt volna az ő hivatalos tárgysorozatával. Mert bizony voltak egyes „testvérek”, akik csak névszerint ismerték egymást a schematismusból. Mikor ezt, vagy azt a nevet említettem a kérdezősködőnek, nagyra meresztette a szemét, mintha egy regénybeli alakot egyszerre megtestesülve, meglevenedve látott volna maga előtt. Voltak ott éltük alkonyán álló urak, ráncokkal barázdált arcok, korai hóval fedett ifju fejek, akik a sok idegen arc láttára meglepetve bevallották, hogy kétharmadát az egybegyűlteknél nem ismerik. Vagy sohasem látták egymást, vagy ha igen, hát a 3—4 évtized, hogy nem találkoztak, úgy elváltoztatta a leg-

többjét, hogy bátran megkérdézhették egymást a régi jóbarátok: Kihez van szerencsém?

Azért érdekes az ilyen közgyűlés!

Hát bizony változnak az idők! Mindenki rá lehetett fogni, hogy megöregedett. Még a férfikor virágában lévő káplánok, fiatal plébánosok sem voltak az ifjuság azon himporával lepeve, mint mikor az intézetből kikerültek. Senki sem került ide olyan fiatalon vissza, mint ahogy innen távozott. Hát még az öregek! No de ne beszéljünk erről! Senki sem szereti, ha öregeknek nevezik, legkevésbé maguk az öregek.

Aztán letelepednek az asztalok körül, körüljártatják szemeiket a falon függő fehér köpenyeges kamaldoli barátokon, régi festett ismerősökön, akik mit sem változtak azóta, csak ők maguk deresedtek meg husz, harminc, negyven vagy több év múlva, mióta innen elváltak.

Ugyanezek a festett zaborhegyi barátok voltak azok, akik nézték, amint lábaiknál egykor jóízűen fogyasztották az egykori növendékek a — podesvát.

Ne utközzünk meg ezen a trivialis kifejezésen, jó emléke van annak. Sokan szeretnék a jelenlevők között, ha a fécán ma olyan jól izlenék nekik, mint az egykor annyira megkritizált kemény klerikus pecsenye.

Azért szeretem én az ilyen közgyűlést, mert a hivatalos ügyemeneten kívül összehozza egyszer az életben a paptársakat, akik így együtt valamennyien sohasem voltak és akik ilyen számmal valamennyien sohasem jognak összekerülni. Azért jó gondolat volt, hogy ebéd után a kegyelmes főpásterrel lefényképeztették magukat valamennyien. S otthon majd megkérdézhetik, nézve a rögzített részben ismeretlen alakokra: Ki ez? Ki az? Ejj, dehogyan ismertem volna reá!

Az elnök Vencell Ferenc c. püspök úr ő méltósága üdvözlöi szíve melegével az összegyűlteket és arra kéri, hogy őszinte szeretettel, minden személyeskedés és heveskedés nélkül tárgyalják paptársaik kérelmét, s hogy Isten bőséges áldása legyen e gyűlés eredményen, térdenálva kéri a Szentlélek segítségét. Ezután a tagok névsorát olvassák föl, mihez hozzászól Kelecsényi Béla szkacsáni esperes és bejelenti, hogy a kerületében megválasztott Molnár Alajos szembaja miatt el nem jöhetett, s így behivatott Zatkovics Károly zsámbokréti plébános. A gyűlés előadója dr. Dudek János, jegyzője dr. Puchovszky Bálint lett, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek dr. Bobok József és dr. Franciscy Lajos.

Erre dr. Dudek János a 17. §-ra való hivatkozással betérjeszti a központi bizottság 3 évi működéséről szóló jelentését. Ez idő alatt a szükséghez képest 2 ülést tartottak, 1903 okt. 10-én és 1904 nov. 10-én. Az előzőn jelentette az elnök, hogy a püspök úr ő nagyméltósága az ígért 20.000 koronát megküldötte, majd nyugdíjzattak Döller József zseréi esperes és Gáspár Lajos dlhopolei plébános, ez utóbbi azonban nemsokára reá visszavonta nyugdíjzattatási kérelmét és most is működik. Az elhunyt Okolicsányi János kérte 180 korona káplántartás után járó 1% elengedését, de ezt a bizottság arra való tekintettel, hogy ezzel sok baj járna, nem teljesítette. A számvevő a bizottság engedelmével 6000 korona értékben állampapírokat vásárolt. — Az 1904. évi nov. 10-én tartott gyűlésen Bucskó István és Vermesy Kálmán segélye megszavaztatott. A tárgysorozat 5. döntje szerint Kutvaszer István t. kanonok mint számvevő betérjeszti az 1904. évi számadásokat, Bevétel volt a következő: 1. Évi kamat 1049—, 2. Nyitrai káptalan évi adománya 1000—, 3. A központi papság járuléka 309·54, 4. Az esperesi kerületek befizetett összege 2743·28. 5. 3 hitoktató járuléka 56—, 6. Trencsényi Szent-Annai lelkész 8—, 7. Katonai papok illetéke 156—, 8. Káplánok befizettek 320— koronát, maradvány 1903-ból 9835·67 s így az egész bevétel 15.477·49 korona. Kiadás 9524·62, maradvány 5952·87. A nyugdíj-segélyalap jelenlegi pénzállománya 34.150

korona. Megengedte a közgyűlés, hogy 4000 kor. értékben állampapír vásárolható.

Majd tárgyalás alá vették Uhrin Pál szkalai esperes nyugdíj-kérelmét, amely az alapszabályok 18. és 19. §. megfelel a követelményeknek. Dr. Dudek János kegyeletes szavakkal emlékszik meg érdemeiről, mert 1 évig káplán, 14 évig főgymn. tanár és 28 éven át szkalai plébános volt, hivatalát lelkesen töltötte be, s miután ő maga kéri, hogy „*condignam meritis meis pensionem*” érdemeinek megfelelő nyugdíjat kapjon, — az előadó a 24. §-ra való hivatkozással ajánlja, hogy a 800 korona régi alapból fizetett nyugdíjat 1600 koronára egészítsék ki. Hátrik János driethomai esperes 2000 koronát indítványoz. Az elnöklő nagyprepost úr jelenti, hogy van remény arra, hogy ő Excellenciája a püspök úr a meglévő alapokból segíteni fogja, mert mindig tekintettel vannak a betegekre. — Markovics Kelemen hivatkozik a Wurum- és Scsasznj-fele alapokra, melyek kamatja 2720 frtot tesz ki, s így jogosnak véli, hogy Uhrin is kap 2000 koronán felül. Dr. Dudek előadó azonban kijelenti, hogy a vezető körökben megvan a szeretet és igazságosság, de az alapítók a püspök discretiójára bízzák az alapok kezelését, mihez a közgyűlésnek nincsen köze és Uhrinnak sokkal jobban esik, ha az egyházmegye elítje elismeréssel van iránta, mintha évi 1000 koronát is megszavazna, kivált a mai időben, midőn a valódi érdemek amugy is ritkán jut elismerés. Erre Hátrik visszavonja indítványát. Ezek szerint Uhrin Pál nyugdíja 1600 korona.

Vermesy Kálmán kocskóci administrator Szokolcán van elhelyezve az irtalmasok kórházában, havi tartásdíja 120 korona, a püspök úr átr a segélybizottság elnökéhez, hogy a segélyalapról utalványoztassék a tartásdíj. Kelecsényi Béla indítványozza, hogy amennyiben az egyházmegye címére van fölszentelve, valamely alapból nyerje a segélyt. Chocholus Bálint esperes arra való tekintettel, hogy mivel a beteg baja gyógyíthatatlan, nyugdíjaztassék. Kondor István ezekre reflektál, megadja a felvilágosítást, hogy a régi alap nem képes fizetni, miután többen hátralekban vannak, s ezen hátralekát a Wurum- és Scsasznj-alapítványból kell törleszteni; erre Kelecsényi visszavonja indítványát; majd Misz Rezső trencsényi plébános felvilágosítást ad a beteg állapotáról és felolvassák az utolsó orvosi bizonyítványt, erre dr. Dudek zárószava után egyhangulag megszavazzák a 120 korona havi illetéket.

Indítvány csak egy volt. Chocholus Bálint pruszkai esp.-plébános indítványozza, hogy a 13. §-t módosítsák, hogy minden kerületből az esperesen kívül legalább 3 tag vehessen részt, akik szólhatnak ugyan, de szavazati joguk ne legyen. Dr. Dudek előadó célszerűtlennek tartja az indítványt, mert ez a választási rendszerrel és a közgyűlés szervezetével ellentétben áll, fölösleges több tag, elég a jelenlegi 62 kiküldött, mert hisz a közgyűlés ügyköre kevés, ha pedig valaki szónoki tehetségét akarná bemutatni, a kerület bizonyosan beválasztja. Kelecsényi Béla ellenzi az indítványt már az elszállásolás nehézsége és a „*cura animarum*” szükséglete miatt. Az indítványt egyhangulag mellőzték, mert ha vannak valakinek eszméi, ujságban is közrebocsájthatja azokat.

A központi bizottság megválasztásánál Hayek nováki esperes indítványozza, hogy e bizottságot minden 3 évben más tagokból kellene megalakítani, az elnök úr elrendelte a szavazást, melynek eredménye a következő. Rendes tagok lettek: Szteszkál Jozsef (38) Gyurcsánszky Demeter (38) Dr. Puchovszky Bálint (35) Dr. Franciscy Lajos (32) Dr. Tóth János (30) Dr. Chorényi József (29) Dr. Dudek János (28) Gáli József (24) Dr. Teszelszky József (22) Steffel Ede (20) szavazattal Póttagok: Kelecsényi Béla (16) Háyek Vince (12) Hátrik János (11).

A gyűlésen résztvettek a következők:

Jelen vannak a káptalan tagjai közül: Venczell Ferenc, Czeizel Gábor, Vagner József, Jaszszky Alajos, dr. Bobok József, Nemcsék Ferenc, Mihalik József,

továbbá: Koesner József, dr. Pulmann János, Háyek Vince, dr. Franciscy Lajos, dr. Teszelszky József, Kutvasser István, dr. Dudek János, Kondor István, dr. Puchovszky Bálint, Buzna József, Steffel Ede, Hátrik János, dr. Chorényi József, Pápay Endre, Potuesek János, Sztrakovits Ferenc, Kuniczky József, Szteszkál József, Kelecsényi Béla, Fülöpp László, Koesner József, Bezák György, Zatkovics Károly, Misz Rezső, Bucsek András, Ludvig Gyula, Rényi István, Chocholus Bálint, idős Diera Ignác, Budatinszky János, Piváresy Nándor, Pálffy Pál, Weber József, Mendl Ignác, Turcsák József, Baross Károly, Gáli József, Markovics Kelemen, Szmidá Kálmán, Kapallay István, Gily Ede, Bauer Vendel, Gyuresánszky Demeter, Zatkovics Antal, Kompanek József, Csulen János, Csefalvay Aladár, Gábryel Nándor, Ruzsicska Tamás, Belák József és dr. Tóth János. Összesen 58.

Ujdonságok.

Püspök szentelés Nyitra. Rög nem látott lélekemelő ünnepélyről beszélnek városunkban. Az ujonnan kinevezett szatmári püspök Mayer Béla volt kalocsai kanonok, Bende Imre püspök ur ő Excellenciájának a bérmafia. Ha az időjárás viszontagsága nem fogja akadályozni kegyelmes püspök urunkat, úgy bérmafiát Mayer Béla püspököt a nyitrai székesegyházban január hó folyamán püspökké fogja szentelni. Adja Isten.

Tanári kinevezés. Höllrigl Aladár helybeli főgymnasiumi helyettes tanár, rendes tanárnak nevezetett ki a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába való beosztással.

Esküvő. Pajor Ákos, néhai Pajor Gáspár honvedőrnagy és neje szül. Hermann Jolán fia Budapestről f. hó 21-én esküdtött örök hűséget Nürnbergi Zsófiának, Nürnbergi Antal és neje szül. Hermann Teréz káptalani tisztartó kedves leányának Sarluskán. Ez alkalommal érkezett a menyasszony számos előkelő rokonsága, és a nyitrai fiatalság számos intelligens tagja. Az esküvőre való felvonuláshoz 18 kocsi vitte a vendégeket. Az egyházi esketést főt. Karsay Imre pogrányi plébános úr az üzbégbi templomban végezte, s a község ez alkalommal ünnepi díszet öltött. A házi úr páratlan vendégszeretete, az általános jókedv és a cigány fülbemászó nótája az egész vendégkoszorút másnap délig kötötte le. — Novak János nemes kotessói kántortanító örök hűséget esküdtött Ihriszky Gizella kisasszonynak Lúkin.

Hivatalviszogat. Dr. Vas Tamás pénzügyminiszteri osztálytanácsos a nyitrai pénzügyigazgatóság ügyeinek megvizsgálása végett még okt. 18-án jött Nyitrára, most is itt időzik. Eljárása közben Novotny Ferenc irodatisztet állásától felfüggesztette. Mint értesülünk *beható vizsgálatát különösen az italmérsi ügyekre irányítja.*

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminisztérium vezetésével megbízott úgynök a vradisti kerületbe ifj. Mandelik Rezső helyettes körjegyzőt anyakönyvvezetővé kinevezte.

Nyugdíjazott plébános. Markovics Károly bándolyi (Vas m.) plébános, vármegyénk fia, akit sokan vármegyénkben ismernek, nov. 1-evel nyugdíjba vonul.

A nyitrai kántori állás Sztraka Pius távozásával megüresedett. A pályázati kérvények benyújtásának határideje f. hó 24-én volt, a próba orgonálás f. hó 26-án tartatott. Ezen állás nem a legrosszabbak egyike. 2800 koronára megy a jövedelme s ehhez lakás tartozik természetben. Pályáztak rá 15-en az ország minden részéből, a próbára azonban csak 7-en jöttek el. A vizsgáló bizottságba Dr. Puchovszky Bálint esperes plébános, Riszner Károly, Dusinszky Lipót és Stettka Theofil zeneszakértőket kérte fel, akik megítélték a pályázók képességeit. A jelen esetben minden befolyástól távol maradt a bizottság hogy orgonálás, hang anyag és a gregorián ének kez-lesé tekintetében legkiválóbb *Agócs Arzén* csáktornyai kántor, akit is az illetékes plébános a tanácsnak megválasztásra ajánlott. Nyitra város tanácsa ezen felterjesztés alapján Agócs Arzént f. hó 28-án tartott tanács ülésében egyhangulag megválasztotta és őt a püspök ur ő Excellenciájának megerősítésre fogja ajánlani.

Adomány. Özvegy nemes kovarcai Schluk Béláné budapesti urnó gyönyörű sajátkezüleg készített oltár-párnákkal ajándékozta meg kovarcai templomát. Vuk Gyuláné született nemes kovarcai Schluk Gizella urnó pedig egy remek kivitelű nagy Szent Antal szobrot gyönyörű talapzattal és perzselyvel, lepte meg ugyanazon templomot.

Gróf Vay Péter pápai protonotarius mult vasárnap Apponyban egyházi szt. beszédet mondott, melynek keretébe belevonta az amerikai kivándorlottak ottani viszonyait. A beszéd alap-gondolata a hit és természetfeletti élet szükségessége volt. — Élénk színekkel ecsetelte a szónok az embernek boldogság utáni törekvését. Ez a boldogság utáni vágy vezet ki az embereket Amerikába, a hol munkabérük, igaz, hogy nagyobb, de tulnyomóan sok esetben ismét a lélek veszíti el táplálékát. A legtöbb kivándorló papját meg nem érti, istentiszteletre nem jár, rokonlélekre nem talál, nincs mihez vonzódnia, ragaszkodik (mint itthon kunyhójához, földjéhez) a mellett a munka tulságosan megerőltető és kimerítő. A test a munkában elcsigázódik, a lélek elsenyved, jelt sem ad magáról. Az ilyen ember hasonlónak lesz az állathoz.

Halálozás. Kesseleőkeői Majthényi Tibor ny. m. kir. honvéd-százados október hó 22-én, életének 39-ik évében hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. — Béke poraira!

A trencsényi pénzügyigazgatóság Beliák Pál zsolnai lakost a zsolnai adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Az érsekújvári katolikus kör e hó 22-én költözött át új otthonába. Az átköltözés fényes ünnepély keretében történt. Fábrián János cz. kanonok beszentelte a kör szobáit, — azután megnyitotta a közgyűlést és tartalmas és tanulságos beszédet mondott a kör tevékenységéről. — A diszközgyűlés után társas vacsora volt, amelyen 85-en vettek részt. A felköszöntők sorát Dr. Ozoray József világi elnök nyitotta meg s elterette az egyházi elnököt, aki sok akadályt legyőzve elvezérelte a kört új otthonába. Fábrián János a világi elnököt s azokat éltette, akik az ő munkáját megkönnyítették. — És sok szép felköszöntő hangzott még el, — a sok közül kivált Dr. Rabár Endre kir. közjegyző felköszöntője aki nagy hatást keltve arra emelte poharát, hogy a kör az igaz magyar hazafiáságnak legyen tanyája. A tagok — sokáig — talán éjfél-utánig is együtt maradtak; — az egész ünnepély igen hangulatos és kedélyes volt. — A berendezés csinos, az új helyiség célszerű s előre látható, hogy a kör tagjai szívesen fognak ezen új otthonba eljárni.

Trencsénmegye közgyűlésén f. hó 26-án igen kevesen vettek részt, a főispán bejelentette, hogy újlag lemondott állásáról, és annak elfogadását sürgette a miniszternél. Vitatkoztak a belügyminiszter átirata fölött, melyben a vármegyei tisztviselők nyugdíjalap 1905. évi költségvetésében eredő 5140 korona hiány fedezésére javaslatot kér. Hosszú vita után elfogadták a közp. választmány indítványát, hogy a községekre pótdadó alakjában kivetessék. A 10-ik pontban „a képviselőház elnöksége közli a képviselőház 1905. évi jún. 21-én hozott határozatát.” Tudomásul vették és irattárba helyezték; Szilvay István azon indítványát, melyben az átiratnak jegyzőkönyvbe való ígátását indítványozza, nagy szótöbbséggel elvetettek. Kiderült, hogy a multkori közgyűlés lelkesedése szalmaláng volt, és Trencsénmegye csak a húsos fazék mellett leli boldogságát.

Hirtelen halál. Csacsala János rakovai körjegyző f. hó 21-én még a legjobb kedvben kelt fel, és végezte hivatalos teendőit, azonban hirtelen rosszul lett, s mire az orvosi segély megérkezett, kiszüvedett. Nagy részvétellel kísérték utolsó útjára.

Egyházm. lelkész urak figyelme! Minthogy a szucsányi templom Nemcsék Ferenc nyitrai kanonok ur bőkezűsége folytán fényesen restaurálva lón, két mellékoltára és szószéke a templomból eltávolítottak. A nevezett tárgyak még használható jó állapotban vannak s azokat Steffel Ede a nyitra-szucsányi esperes-plébános ur nyitra-egyházmegyei szegényebb templomoknak díjmentesen átengedi, ha a reflektálók ez ügyben hozzáfordulnak.

Több világosságot. E cím alatt Vágbesztercéről írják a következőket: Már tettünk említést a botrányos zászkaljai (Trencsén m.) keresztconkitásról. A csendőrség a feljelentés alapján megindította a vizsgálatot és bár azóta három hónap mult el, az igazságszolgáltatás csendje szembeötlő. E soroknak nem gyanúsítás a céljuk, hanem annak bizonyítása, hogy az ügyet el nem fejtettük és a keresztényseg szent szimboluma iránti tiszteletből el sem feledhetjük. Mi csak azt szeretnők tudni, hányadán állunk az ügygyel, mert még elég cifra dolgokat hozunk napvilágra.

Küry Klára Nyitrán. Kellemes esteje volt a nyitrai előkelő köröknek a nyitramegyei nemzeti színházban f. hó 25-én este Küry Klára a budapesti nemzeti színház művésznője kellemes énekével, helyes mimikájával és előadását kísérő precíz gesztusaival zajos tetszés nyilvánításokban részesült. Különösen szép volt a „Nagymama” és „Regiment dal”. Bájos éneket rontotta azonban a zongora, amely egyik szellemes megjegyzés szerint „átmeneti alak volt a lisztes láda és a modern zongora között”, nagyon szét volt hangolva, ezen Tarnay Alajos, művész sem volt képes mesteri játékával hatást előidézni. Kömley Gyula monológját rosszul választotta, s így a remélt hatást nem érte el, s ezt a közönség csak itt-ott gyéren el-el hangzott tapssal ki is mutatta.

Követendő példa. A hét folyamán a Keresztény Szociális Egyletek Országos szövetsége Budapesten Dr. Dudek János kis szeminariumi igazgatót alapító tagjává választotta. Ennek előzménye az, hogy Dr. Dudek János ezer koronát küldött Dr. Giesswein Sándor elnökhöz a következő nagyon is megszívlelendő sorok kíséretében:

Kedves barátom!

Megindított Lakatos Gézánsk a szociális közgyűlésen felolvasott évi jelentése. Annyit dolgoztok, annyit fáradtok és nem segítenek anyagi eszközökkel azok, akiknek mentendő érdekeikért ti küzdötök?

Hogy évi 112 korona állott rendelkezésetekre?

Miután mindegyikünk tehet valamit, hogy nemes célotok támogatásához valamivel hozzájáruljak, küldök 1000 koronát.

Fordítsd a keresztény szociális egyesület céljaira. Talán egy részét az Igaz Szóra, részét agitációs eszközökre, részét nyomtatványokra, amint te azt legjobbnak gondolod.

Áldjon meg a jó Isten, mert keresztény közérdekert fáradotok!

Szívvel üdvözöl barátod

Nyitrán, 1905. okt. 20.

Dudek János, dr.
igazgató.

Ez oly nemes cselekedet, mely előtt kalapot emel minden ember. A jótékony terén Dr. Dudek neve ércnél maradandóbban van bevésve, a nyitrai felső leányiskola tudna erről legjobban beszélni. Ezen újabb nemeslelkűsége azonban országos kiáltás, segítsük a keresztény egyesületeket! Dr. Dudek szava mindig csatakiáltás volt, a fentebbi sorok is kiáltanak, segítsük munkástestvéreinket. Reméljük, az ő szavának súlya különösen Nyitrán fog kelteni visszhangot, itt is van keresztény szociális egyesület, ennek támogatása keresztény közérdek. Most midőn egy Dr. Dudek szóval és tettel küzd a keresztény szociális eszmékért, az ő szavát félreérteni nem lehet. Áldja meg a jóságos Isten ezen nemes tettéért. *Vivat sequentes!*

Érsekújvár kuruc város, méltó régi kuruc hírnevéhez. Mert a csütörtöki megyei közgyűlésen — nemcsak az ellenzék vezér szónoka Dr. Ozoray József került ki Érsekújvárból, — hanem az ellenzék indítványára szavaztak a városi magistratus tagjai, — a polgármester, a tisztviselő és a számvéve is az ellenzék indítványára szavaztak. — Levelezők arról értesít, hogy az ellenzék fényes győzelme általános nagy lelkesedést keltett Érsekújvárott.

Szociáldemokraták Nyitrabajnán. Tudvalevő, hogy Nyitrabajna lakosságának legnagyobb zöme kőmives-iparos. Kora tavasszal felkeresik a nagyobb városokat, s egész nyáron át lakhelyüktől távol dolgoznak. A bajnaiak közül sokan a főváros építómestereinél kapnak munkát, hol nagyon hamar karmaik közé kapják Jakabokányieket embereit. A híres szeptember 15-iki napon is a barnaiak többen tettek le szerszámaikat s részt vettek az országház előtti tüntetésben. Ettől az időponttól a posta sokszor hozott levelet, jól becsomagolt nyomtatványokat az otthon maradtak címére, s a figyelmes szemlélő előtt nem maradhatott titokban, a hazaszállingozó kőmivesek összejövetele. Hol itt, hol ott találkoztak; összesűgtek, búgtak, a falu népe suttogva valami összeesküvés felét emlegetett. Nemsokára, alig néhány nap múlva majdnem minden háznál a „Hlas Ludu”-t betűzték s mohón szívták mngukba a pesti zsidó firkoneok ujság cikkeit.

Mindez előjátéka volt a nyitabb állásfoglalásnak. Néhány hét előtt érkeztek haza a fővárosban dolgozott és a vad szociáldemokrata eszméktől áthatott kőmiveslegények. Egy sereg tót

nyelvre fordított demokrata nyomtatványt hoztak magukkal. Alig hogy megmelegedtek odahaza, máris kezdtek a világot megváltó tanok terjesztését; összejöveteleket, felolvasásokat rendeztek és hogy valami külső formát is adjanak demokratáságuknak, aláírási iverket köröztek, melyeken már is tekintélyes számban vannak aláírva a szociáldemokrata egyesület megalakítását óhajtó kőmivesek és más iparosok. A bajnai fiók Jakabok Pasminka Gusztáv és Zrubecz József fáradhatatlanul dolgoznak, minden erejük megfeszítésével terjesztik a „felvilágosultságot,” mert hisz e két Jakabfi a pesti urak barátságát is elvezték és sok sok okos dolgot tanultak a fővárosban.

Nem remképek ezek. A szociáldemokrata tanok rohamos terjedése érthető, ha gondolkozunk. A szegény nép, különösen a két keze munkája után első kőmives iparos súlyos terhek alatt nyög, mint az országban mindenfelé, úgy Bajnán is. Látják, olvassák a miniszterek parolázását a demokratákkal s így valami mesébe illő jövőről, boldog egyenlőségről, vagyonról, kincsekről álmodoznak. Szegénységük és nyomoruk okait az urakban látják, eme hitükben aztán még inkább megérinti a „Hlas Ludu” a Nepszava tót kiadása. — s nincs, ki felvilágosítaná abbeli törekvésökben, hogy rombolással, erőszakkal társadalmi harcot vívni nem lehet. Mult vasárnap a templomi szószékről velős intésbeu részesültek a mozgólódók, s mint halljuk a község plebánosa kilátásba helyezte egy keresztény szociális népgyűlés megtartását egy keresztény munkás egyesület megalakítását. Mindez nagy örömet keltett Nyitrabajna közönségében, amde ide gyökeres orvoslás szükséges; kitartó, buzgó munkával s az egész község intelligenciájának bevonásával, nagyon szükséges volna egy tót nyelven szerkesztett keresztény szociális irányú lap kiadása, csak ily eszközzel volna lehetséges gátat vetni a hazátlan elvek terjedésének.

Világító új torony-óra Érsekújvárott. Az érsekújvári torony-óra már hat esztendő óta arról volt nevezetes, hogy csak akkor járt, amikor neki tetszett. — Es ha járt is, — nem sok köszönet volt benne, mert felre vezette a világot. Néha örülten sietett, — néha meg lassabban járt a nyitrai vicinálisnál is. — Ez alatt az idő alatt a város azon vitakozott, hogy ki csináltassa az órát, — a város vagy a hercegprímás a kegyur? — Végtere meg lett oldva a nehéz probléma úgy, hogy megcsináltatja a város — s a hercegprímás hozzájárul a költségekhez. — Az óra már itt van — s nem sokára megkezdli pályafutását. Ez egészen modern lesz, — gázzal lesz kivilágítva. — A későn haza térő férj tehát Érsekújvárott nem csak azt fogja tudni, hogy hányat ütött, — hanem azt is, hogy hányat mutat az óra!

CSARNOK

Dubrovsky.

— Puskin után oroszról. —

(Rajz egy orosz haramia életéből.)

Sándor olyan fűgőn, mint egy mókus, mellette termett és belekapaszkodott mindkét karjával.

— Mit csinálz te itt? — kérdé fenyegető hangon.

— Mi közöd hozzá — válaszolt a vöröshaju, mialatt iparkodott, hogy Sándort lerázza a nyakáról.

— Hadd ott a gyűrűt, te vörös, — kiáltott Szasa, — különben elbánok veled.

Amaz azonban, a helyett, hogy válaszolt volna, nagyot ütött öklével az arcára, de Szasa nem bocsátotta el, hanem torka szakadtából kiáltani kezdett: Tolvajok, tolvajok! Emberek segítségét ide!

A gyerkőc iparkodott szabadulni tőle. Látzatra mintegy két évvel idősebb volt Szasanál, de jóval erősebb nála, de Sándor viszont fűgőbb volt. Még egy-két percig dulakodtak egymással, végül a vörös fiu lett győztes. Sándort földhöz vágta és torkát kezdte fojtogatni, de ebben a pillanatban egy hatalmas kéz belekapott veres serteibe, és István kertész egy félrófnyire felemelte őt a földről.

— Ó te veres bestia, — mondá a kertész

— hogy merészelsz te kezdet emelni a mi fiatal urunkra?

Szasa felugrott és rendbeszedte magát.

— Te a hónom alá kaptál — mondá — különben nem vágta volna a földhöz. Add ide rögtön a gyűrűt és takarodjál!

— No majd mindjárt, — mondá a vörös — s hirtelen megfordulva egy helyben sertéit kiszabadította a kertész markából s futásnak eredt. Sándor utólérte őt és úgy vágta hátba, hogy a vörös rögtön a földre esett. A kertész újra halmába kerítette s összekötözte szíjjával.

— Add ide a gyűrűt! — kiáltott Sándor.

— Megálljon, ifju ur — mondá a kertész — elvisszük az ispánhoz, az majd elbánik vele.

A kertész az urasági házba vezette foglyát, Sándor pedig követte őket, mialatt nyugtalanul nézett szétépett nadrágjára, mely hozza még zöldre volt piszkítva a gyeptől. Egyszerre mind a hárman szemben találtak magukat Petrovics-csal, aki éppen istállójába indult.

— Mi az? — kérdé a kertésztől.

István néhány rövid szóval előadta az eseményt. Petrovics Trojekurov nagy figyelemmel haligatta.

— Te akasztófára való — mondá Sándornak — hogy mertél te kikötni vele?

— Ellopta a tölgyből a gyűrűt, apácskám, parancsolja meg neki, hogy adja vissza.

— Micsoda gyűrűt? Micsoda tölgyből?

— Mária Kirilovna adta nekem azt a gyűrűt...

Szasa most zavarba jött és csürni-csavarni kezdett. Petrovics boszus lett és fejét esővalva mondá:

— Tehát Mária Kirilovna van belebonyolítva. Most vallj be mindent gyerek, mert úgy elnéspángolom a fenekedet, hogy magad sem ismersz reá.

— Isten bizony, apácskám... nekem... apácskám nekem semmit sem mondott Mária Kirilovna.

— István, eredj, hozz egy jó nyirfavesszőt.

— Várjon, apácska, mindent elmondok magának. Ma futkostam az udvaron és testvérem, Mária Kirilovna kinyitotta az ablakot, miközben véletlenül elejtett egy gyűrűt. Én felkaptam és elrejtettem a tölgybe, s aztán ez a vöröshaju gyerek el akarta lopni onnan.

— Véletlenül elejtette, te el akartad rejtetni... István hozd ide azt a vesszőt.

— Apácskám, várjon mindent elmondok. Testvérem azt mondotta, hogy fogjam a gyűrűt és rejtsem el a tölgyben. Én szaladtam, elhelyeztem oda, mikor ez a csúf gyerek...

Petrovics oda fordult a rút fiúhoz és fenyegető hangon kérdé: — Kie vagy?

— Én a Dubrovsky uraság eselédjeihez tartozom.

Petrovics arca elsötétült.

— Hát te, úgy látszik, nem ismersz el engem uradnak. És mit kerestél a kertemben?

— Szedret loptam.

Ah! Amilyen az ur, olyan a szolga, milyen a pap, olyan az eklézsia. Hát nálam tölgyfán terem a szeder? Ki hallott ilyet valaha?

A fiu mitsem válaszolt.

— Apácskám, parancsolja meg neki, hogy adja vissza a gyűrűt.

— Sándor, fogd be a szádat — mondá Petrovics, — és jegyezd meg magadnak, hogy veled számolok, most pedig eredj a szobádba. — Te ragyás, úgy látszik, hogy te jó madár vagy, ha nekem elmondasz mindent, akkor el nem verlek, sőt kapsz még öt garast dióra. Add ide a gyűrűt.

A gyerek kinyitotta a markát és megmutatta, hogy nincs nála semmi. — Különben úgy elverlek, hogy megemeleged örökre. Nos?

A fiu nem válaszolt semmit, csak lehorgasztotta fejét; bambának, butának tetette magát.

— Jól van, — mondá Petrovics, — csuk-

játok be valahova, de vigyázzatok rá, hogy meg ne szökjék, különben elevenen megnyuzatnak beneteket.

István elvitte a fickót és becsukta a galambházba, és meghagyta az öreg Agafiának, aki a galombokat szokta gondozni, hogy vigyázzon rája.

— Semmi kétség többé, hogy a leány összeköttetésben áll az átkozott Dubrovskyval. De ha csakugyan őt is hívta volna segítségül — gondolá magában Petrovics — mialatt bosszusan fel s alá járt a szobában és fűtyörészte ismeretes nótáját: „A diadal villama dörögjön“ — legalább friss nyomaira akadtam és most nem illan el többé. Mi felhasználjuk a kedvező szelet... Nini csengők! Bizony Isten a járásbíró. Vezetések ide az elfogott kölyköt.

Ez alatt egy kocsi robogott be az udvarba, és az előttünk már ismert járásbíró belépett a szobába egész porosan.

— Nagy ujdonság! — mondá Petrovics. — Elfogtam Dubrovskyt!

— Hála az égnek, kegyelmes uram — kiáltott fel a járásbíró örvendetes arccal; — hol van?

— Azaz nem Dubrovskyt, csak egyet a bandájából. Mindjárt ide hozzák. Ő majd lehetővé teszi, hogy elfogjuk magát a haramia vezért is. No már hozzák is.

A járásbíró aki valami felelmetes zsványt várt, egészen meglepetve állott, mikor egy 13 éves, meglehetősen vézna gyerkőcöt látott maga előtt. Kétkedőleg Petrovicshoz fordult és felvilágosítást várt tőle. Trojekurov előadta, hogy mi történt, de Maria Kirilovná nem említette.

A járásbíró figyelemmel hallgatta, miközben tekintetét szüntelenül a fiura szögezte; ez azonban hülyének tetetvén magát, úgy látszott, mintha semmi súlyt sem fektetne mindarra, ami körülötte történt.

— Ergedje meg kegyelmes uram, hogy négyszemközt beszélhessek kegyelmes urammal.

Petrovics bevezette őt a másik szobába és magára zárta az ajtót.

Fél óra múlva kijöttek a nagy terembe, hol a fogoly várt, hogy miként fog eldőlni sorsa.

— A kegyelmes ur először azt akarta, — mondá a bíró a fiúnak — hogy csukjanak el a városi tönlőcbe, korbácsoljanak meg, és küldjenek el valami telepre, de én közben jártam érted és bocsánatot eszközöltem ki számodra. Oldjátok fel a szíjjat.

A fiu kezeit feloldották.

— Köszönd meg a kegyelmes urnak — mondá a járásbíró.

A fiu odament Petrovicshoz és megcsókolta a kezét.

— Most eredd haza — mondá Trojekurov Petrovics, de máskor tölgyfáról szedret ne lopj.

A gyerek kiment, vigan ugrándozott a lépcsőn, később futásnak eredt a kisztenjovkai mezőn anélkül, hogy jobbra vagy balra tekintett volna. Mikor megerkezett a faluba, megállott egy dűledező kunyhó mellett mindjárt a falu szélén és kopogott az ablakon. Az ablak kinyílt és egy öreg anyóka volt látható.

— Babuska kenyeret — mondá a fiu, — reggel óta nem ettem; meghalok éhen.

— Ah te vagy az Mitja, hova a pokolba tűntél? — válaszolt az öreg.

— Majd elmondom, babuska; az Istenért adjon egy falat kenyeret.

— Hát gyere be a szobába. —
— Nem érek rá; még egy menetem van. Az Isten szerelméért adjon egy karaj kenyeret. —
— No nézz milyea nyughatatlan — morgott az anyó, — ne itt van egy szelet, — és kinyújtott az ablakon egy darab fekete kenyeret.

A fiu mohón beieharapott és rágya folytatta utját tovább.

Esteledni kezdett. Mitja keresztül siklott mezőn és kerteken a kisztenjovkai berek felé, midőn a két fenyőfához ért, mely az erdőnek mintegy két előőrsét képezte, mindenféle körültekintett és átható rövid fűtyett hallatott, azután figyelni kezdett.

Könnnyű hosszadalmas fűty volt rá a felelet. Valaki kijött az erdőből és feleje közeledett.

(Vége következik.)

3296/905. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közzé teszi, hogy Grün József végrehajtonak — **Vrska Mártonné szül. Jankeje Mária s társai** végrehajtást szenvedők elleni 200 kor. s jár. kielégítése iránti végrehajrási ügyében a területéhez tartozó Nevidzén község 114. sz. tjkvben I. 1. sor, 42. hrsz. B. 1—4. alatt özy. Jankeje Ferencné sz. Szabata Anna, Vrska Mártonné sz. Jankeje Mária, Vrska Pálné szül. Jankeje Anna, kiskoru Jankeje Erzsébet és Ferenc nevére írt egész urbéri birtok az 1881. évi 60. t.-c. 156. §. alapján **1905. évi december hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Nevidzén** községhezán 664 kor. kikiáltási ár és 66 kor. 40 fillér bánatpénz letétele mellett becsáron alul is eladatni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt s egyenlő részletben 6% kamattal együtt a bírói letétpenzárba fizetendő, — a bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a bíróságnál, valamint feut nevezett község előjáróságánál megtekinthetők.

Privigyén, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóság, 1905 október 3-án.

Tivadar,
kir. jbiró.

A Nyitrai Iparbank mint Részvény-Társaság zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés
1905. november 14-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1905-ik évi április hó végeig ki nem váltattak vagy nem hosszabbítottak meg, **f. évi november hó 14-én** a Nyitrai Iparbank termében délután 3—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Hosszabbítások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem meghosszabbítani nem lehet.

Nyitrán, 1905 október 26-án.

Az igazgatóság.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle
Kandol-Kakao
a legcsekélyebb zsirtartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan olesó.
Valódi csakis Hoff János névelés az oroszian-védjeggyel
Csomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 kgr. 50
Mindenütt kapható.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.
Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint férfisabó-műhelyét, melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.
Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Kitünő minőségű **„Togo“** száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.
Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve.
Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Értesítés.

Van szereném a nagyérdemű tisztelt közönség tudomására hozni, hogy

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca
15. szám alatt levő
cukrász üzletemben

a cukrásszattal egybekötött cikkeket: u. m. torták, theasütemények stb. elkészítésével, nemkülönben esetleg bankettek rendezésével, szóval minden e szakmába vágó

Különlegességek

elárúsításával foglalkozom s a nagyérdemű közönség kegyéért esedezem.

Nyitrán, 1905. október havában.

Tisztelettel:

Gurtelschmidt Károly,
cukrász, nyitrai lakos.

2-3

**Erzsébet-út 50. és 52.
számú házak szabad
kézből eladók.**

Közelebbi értesítés:

Rasskó Timót vagy Recska János uraknál.

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szerezheti be legelőnyösebben ruhakészletét és pedig: **A ki szíven viseli a hazai ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki mégis finoman és úri módon akar járni,** az saját érdekében cselekszi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttman Sámuel nagy árúházát,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült

férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

angol divatú **Palmerston** szövetből, téli kabát dublé kelméből, ulster és raglán férfi- és fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikádó szövetű és szörme bélésű kabátok, valódi dániai bőrből készült kabátok és lábzsákok, diszmagyar, kocsis öltönyök és bekecskabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartósságáért felelek.

Együttal bátorkodó **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron dom a főtisztelendő **levő** hosszú finom fekete **téli és őszi kabátokra és Ferencz József öltönyökre** a legfinomabb minőségűből. — **Minden fel-sorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — Szigorúan szabott árak minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.**

Kérem szerezzen erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg. Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényszerítéssel nélkül.

Guttman Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szövetekkel a küszöbön álló **őszi és téli** idényre oly mértékben láttam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is minden irányban kifogom elégíteni. 8-20

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„**HUNGÁRIA**“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.